

“Edgari” lihatööstuse 20 aastat

Maie Niit hoiab eestlaste ettevõtlusvaimu kõrgel

Maie Niit

See oli 7. aprillil 1992, kui tootmine lahti läks ja turule ilmus Nuustaku poolsuitsuvorst. Firmajuht Maie Niit lõi ajakohase väiketööstuse, mis täna annab tööd kolmekümnele inimesele.

HEIMAR LENK
Tekst ja fotod

„Edgar“ on paraja suurusega ettevõtte, et toota paindlikult ja tagada toodete kõrge kvaliteet. Värske, omanäoline ja kohalikust toorainest lihatoodang on „Edgari“ siht. Päevas valmib keskmiselt kaks tonni lihatooteid. Otepää Lihetööstus on Eesti Lihetöötajate Assotsiatsiooni liige ja kasutab oma toodetel märki „Aus kaup“, mis tähendab, et tooted ei sisalda kondi-lihamassi. 2003. aastal saadi Veterinaar- ja Toiduametilt vääriline tunnustus. Otepää Lihetööstuse hõrgutised on müügil Tartumaa, Võrumaa, Valgamaa, Põlvamaa, Pärnumaa ja Tallinna kauplustes. Turustatakse oma toodangut ka Peremarketis, Stockmannis, Tallinna Kaubamajas ja muudes supermarketites. Firma müügiletid on Tartu, Võru ja Nõmme turgudel. Toodete hulk küünib varsti juba saja nimetuseni. „Rõõm on tulla tööle ja kuulata, kuidas tootmine suriseb ja töötab,“ hindas firmajuht Maie Niit lihetööstust hellitavate sõnadega. „Alustasime juhuslike inimestega, aga täna koolitame töölisintelligentsi välja,“ tunneb ta uhkust oma ettevõtte töötajaskonna üle.

Sünnipäevatorit

REIPAL SAMMUL: Hooga rongkäiguga marssis Otepää Lihetööstuse „Edgar“ pere läbi linna ja tõmbas rahva tähelepanu ühe tõelise eestlaste ettevõtte kahekümnendale aastapäevale. „Edgarist“ on saanud Otepää firmamärk.

AUS KAUP: Ennekõike tähendab see kõrget kvaliteeti. Maitsev vorst ja sink kohalikust puhtast toorainest. Hoole ja armastusega tehtud ning ostjate poolt rõõmuga vastu võetud. Otepää Lihetööstus on raskustele vaatamata vastu pidanud, eesti toidu marki kõrgel hoidnud, eestlaste rahvusmenüüd rikastanud.

MEIE MAIE: Nii öeldakse Otepää Lihetööstuse asutaja ja kindlakäese juhi Maie Niidu kohta. See tuleb südamest ja austusest naise vastu, kes annab tööd rohkem kui kolmekümnele ja katab laua tuhandeile. Ettevõtte 20. aastapäeva aktusel võis Maie oma suurest tööst suurt rõõmu tunda.

Juhtkiri

Kus on demokraatiat vähem – Eestis või Venemaal?

ALEKSANDR TŠAPLÕGIN
ajalehe „Stolitsa“ peatoimetaja

Eesti poliitiline eliit eesotsas Europarlamendi saadiku Kristiina Ojulandiga jätkab kismist demokraatia nappusest Venemaal, kuigi Eestis riigivõim üha avalikumalt näitab oma autoritaarseid maneere.

Kõigepealt – rahulolematust. Pärast riigiduma- ja presidendivalimisi Venemaal aset leidnud protestimeeleavaldustele koguti 50 000 – 60 000 inimest, mis lubab selsamal Ojulandil kõnelda venemaalaste üldisest rahulolematusest Putini võimuga. Eestis tõi viimane ametiühingute korraldatud miiting kokku 2000–3000 osavõtjat, kuid Ojuland ei kõnsanudki mingist võimukriisist. Muuseas, Venemaa elanikkond on Eesti omast rohkem kui sada korda suurem. Kui veidigi rehkendada, tuleb välja, et Eestis on Ansipi valitsemisega rahulolematuid protsentuaalselt sootuks rohkem, kui on Putiniga mitte rahul olevaid venemaalasi.

Seejuures on huvitav, et Venemaal riigivõim üpris aktiivselt reageerib massilistele protestiaktatsioonidele. Näiteks varustati valimisjaoskonnad petmise ärahoidmiseks turvakaameratega ja võeti kasutusele läbi- ja välipaistvad valimiskastid. President ja peaminister aga kohtuvad mitte ainult parlamendiopositsiooni, vaid ka n-ö süsteemivälise opositsiooni esindajatega. Ühesõnaga, olgu kuidas on, kuid erinevate osapoolte dialoogi Venemaal toimub. Eestis aga teeb riigivõim presidendil ja valitsuse kehatustes jätkuvalt näo, et mitte kui midagi ei ole toimumas ning et tänavatele protestima tulnud tuhanded inimesed on mitte kellelegi vajalikud äärmuslased, kes ei suuda välja pakkuda ainsatki ideed, millest riigil kasu oleks.

Heitkem pilk parlamendidemokraatiale. Mul pole teada, missugusel toonil on Putin kõneldud Riigiduma liikmetega kinniste uste taga, kuid tean täpselt, et ei tema ega ükski tema ministritest ei ole kordagi lubanud endale avalikult kohelda rahvaesindajaid nii nagu seda teevad Ansip ja tema ministrid. Vaadake Riigikogu istungite stenogramme – Eesti ministrid kõnelevad parlamendiliikmetega nii nagu oleksid need ühed juhmardid, nad ei püüagi vastata esitatud küsimustele sisuliselt. Kahtlusväärsed naljatused, mida valitsuse esindajad sel puhul endale lubavad, on omaette teema. Kogu selle „sõnakunsti“ saab tutvuda Riigikogu istungite stenogramme lugedes.

Autoritaarsusest. Selle all ilmselt mõeldakse võimukandjaid, kellele on omanema teha otsuseid rahva arvamusel mitte hoolides. Mis parata, Venemaa valitsus tõepoolest dikteerib riigile oma tahet, kasutades selleks parlamendiamust. Kuid Eestis toimub samamoodi: valitsuse ettepanekud lubavad Riigikogus läbi n-ö käigupealt, pahatihti ilma mingi aruteluta, ning vähemuse jäänud opositsiooni arvamus pole viimastel aastatel kordagi arvesse võetud. Tõsi, meil niisugust valitsemisstiili ei nimetata autoritaarsuseks, vaid lausa demokraatiaks – vähemus allub enamusele.

Sõnavabadusest. Venemaal avalikult tegutsevad riigivõimu suhtes opositsioonilised telekanalid, näiteks RenTV ja Dožd, raadiojaam Ehho Moskva, ilmuvad opositsioonilist vaimu kandvad ajalehed. Eestis aga pistetakse võime kritiseerinud väljaanded kaitsepolitsei aastaraamatusse kui riikliku julgeoleku ohustajad. Nii juhtus näiteks meie „Stolitsaga“. Kuuldavasti on sellesarnaseid probleeme olnud ka „Kesknädalal“.

Ja lõpuks – valimistest. Vene demokraatia kirglikud eestvõitlejad Eestis jätkavad vingumist valimiste läbipaistmatusest Venemaal. Võib-olla et tõesti isegi need uuendused, mida viimaste valimiste puhul rakendati, pole suutnud garanteerida valimispettuste sajabrotsendilist vältimist. Kuid kas on olemas veel soodsamat mahhineerimissüsteemi kui Eesti e-valimised, kus valija ei tea, kuhu ja kellele tema hääl jõuab, kus valijate häälte kokkulegeid ja nende manipulatsioonide varjab riigisaladus ning kus e-valimiste käiku ja tulemusi kajastavad materjalid hävitatakse juba kaks nädalat pärast valimisi?

Võrdlemist võiks jätkata. Mõned seigad arvatavasti kõnelevad Eesti kasukski. Kuid see ei kummuta vanasõna: pindu teise silmas marga-takse, aga palki oma silmas ei nähta mitte.

NÄDALA NUPUD

Tallinna teenetemärgi saab ka Kesknädala eelmine peatoimetaja

Tallinna linnavolikogu otsustas sel kevadel anda Tallinna teenetemärgi 19 silmapaistvale tallinlasele.

Austava märgi pälvivad **Jüri Aarma** Jüriöö pargi ürituste eeskõnelejana; **Ilma Adamson** töö eest rahvakultuuri heaks; **Allan Alaküla** Tallinna rahvusvahelise tuntuse suurendamise eest (Alaküla oli Kesknädala peatoimetaja aastail 2004–2007 – Toim.); koolidirektor **Paul Alekand** kutsehariduse arendajana ning treener **Sirje Argus** spordi edendamise eest. Pedagoog **Mihhail Gussev** pälvis tunnustuse tulemusliku töö eest ja 65. sünnipäeva puhul; **Olga Ilgina** panuse eest pimedate ja pimekurtide hariduse ja rehabilitatsiooni edendamise; **Kaia Jäppinen** idee „Tallinn Euroopa kultuuripealinnaks 2011“ algatamise eest; **Katrin Kendra** märkimisväärse panuse eest linna finantshalduse korrastamisel ja **Mart Koldits** kultuuri- ja lõputseremoonia lavastamise eest. **Šmuel Kot** saab teenetemärgi Eesti juudi kogukonna taastamise ja Tallinna

Alaküla

sünagoogi rajamise eest; **Mart Kuurme** kauase osalemise eest linna hariduselus ja silmapaistvate tulemuste eest füüsikaõpetajana; **Andres Lepik** Jaan Poska tegelaskuju värvika ja tõetruu kehastamise eest „Jaan Poska saagas“; **Anne Männik** SA Hambapoliiklinik kõrgetasemeliseks raviasutuseks arendamise eest ja töötutele tasuta hambaravi korraldamise eest; bussijuht **Heimar Nõlvak** linnakodanike hea teenindajana; **Loone Ots** Tallinna kultuuriloo ja ajalooliste isikute kajastamise eest dramaturgias; **Enno Tamm** kauaaegse linnateenistuse eest; **Kairi Teniste** tulemusliku töö eest ettevõtluse arendamise uuenduslike programmide väljatöötamisel ning **Leonid Tšenter** panuse eest Tallinna tähtsaimate ehitusobjektide ehitamisel.

Tallinna teenetemärke on välja antud 1995. aastast 194 teenekale inimesele. Tunnustatud said märgi linnajuhtidelt kätte Tallinna päeval 15. mail raekojas.

Kes lahkub erakonnast soliidset, kes alatult

Eelmisel nädalal lahkusid KE-st endise Tartu piirkonnajuhi ja Tallinna abilinnapea nõuniku, nüüd Europarlamendi saadiku Siiri Oviiri Brüsselis töötava abi Henri Kaselo eestvedamisel mõnisteist Tartumaa keskerakondlast. Meediale saadeti ühispeering, mis näitab, et oluline ei olnud lootusrikkalt uutele radadele minna, vaid jääjatele avalikult n-ö nuga selga lüüa.

Kesknädala meelest ei näita meediariinik endiste erakonnakaaslaste vastu allakirjutante siirust ja soovi rahumeelselt asju ajada. Rahvas ega valijad ei vaja dramaatilisi pöördumisi, vaid Eesti elu parandamist. Kui midagi erakonna suhtes ütlemist on, tuleks pöörduda mitte Postimehe (reformierakondliku taustaga) või Delfi (IRL-i taustaga) poole, vaid suunata kriitika julgelt erakonna sisse koosolekutel ja otse juhtkonnale. Toimuvad ju regulaarselt osakondade, piirkondade ja erakonna juhatuse koosolekud, kus aga avaldusele allakirjutanud aastaid osalenud pole. Üheski organisatioo-

nis ei sallita vinguvat kriitikat, kes etteheiteid teevad liikmed, kes ise aktiivselt tööst osa ei võta. Alati võib juhtuda, et on tehtud vale valik ja soovitakse elus valida mõni teine erakond, kuid alatu lahkumisstiili kasutamine on alati ka vesi konkurentpartei veskile. Parastavad ja hõõruvad rõõmust käsi ju need, kes konkurendi nõrgenemisest võidavad. Või olidki lahkujad varjatult teiste erakondade eestvõitlejad? Kahtlus igatahes jääb. Praegu on näha, et Keskerakonna eesmärgilisi seisukohti äraminejad väärtuseks pidanud ei ole. Kesknädal küsis kommentaare ka mõnedelt teistelt KE piirkondlikelt liikmetelt, kes kokkuvõttes pidasid paremaks meediapalagani saatel erakonna vastu astunud trummipõristajaid mitte kommenteerida, kuna pidasid seda endale alan-davaks. Kes tahab lahkuda, läheb vaikselt, ja õnn kaasa! Kes lööb lärmi ja halvustab allesjääjaid, sellel pole muud erakonnalt vaja olnud kui prestiižset ametikohta, kõrget palka ja tuntuust, millega end edasi müüa.

Aadu Must: Balti riigid pangu seljad kokku

Palangas Balti Assamblee rahvusvahelisel ümarlaul „Balti hääle Euroopa Liidus – kas piisavalt tugev?“ esines ka Balti Assamblee presiidiumi liige, Riigikogu liige Aadu Must (pildil), kes kutsus Balti riike üles taas seljad kokku panema ja, ühisel häälel tugevamalt kõlada lastes, oma õigusi Euroopa Liidus kaitsma, olgu tegu ühtse põllumajanduspoliitikaga ning energia- või taristuküsimustega.

„Saavutamaks edu peab Balti Assamblee jätkuvalt tülitama oma riikide valitsusi ebamugavate küsimuste ja ettepanekutega,“ rõhutas Must, ja ta meenutas Balti Assamblee 20-aastast ajalugu, mille vältel nii paljut saavutati. „Ja siis, kui hakkas näima, et nüüd peab igaüks pigem iseenda eest väljas olema, on tegelikult veelgi rohkem vaja ühiseid jõupingutusi,“ ütles Must. Oma ettekandes keskendus ta regionaalse koostöö tugevdamise mehhanismidele, väites, et regionaalne koostöö tuleb viia uuele tasemele – vähendada bürokraatiat nii Euroo-

pa Liidus kui ka liikmesriikides. „Kõigil kolmel Balti riigil seisab lähiaastatel ees õigus ja kohustus olla EL-i eesistujad.

Seega on viimane aeg arutleda, mida tahame saavutada ja kuidas tuua lisaväärtust Euroopa struktuuridesse. Nagu hiljutine kolmepoolne konverents näitas, on meil kõigil Euroopas ühiseid muresid, ja üheskoos on need ületatavad.“

Must märkis, et esseeisvad väljakutsed pole üksnes Assamblee töö, vaid ka valitsuste ja parlamentide ülesanne. Peamine on omada head poliitilist tahet. Ümarlaul osalesid päevakohaste ettepanekutega ka Balti parlamentide EL asjade komisjonide esimehed, sõna võtsid Europarlamendi saadikud Baltimaadest ning akadeemiliste ringkondade esindajad. Oma panuse aruteludesse andsid ka Põhjalaade Nõukogu, Beneluxi ja GUAM-i parlamentaarse assamblee esindajad. Peale Musta osalesid 11. mail ümarlaul ka Riigikogu liikmed Andre Sepp ja Vladimir Velman.

HIIBUSE NÄDAL

UUS EESTI
KAITSE-
MINISTER
URMAS
REINSALU
TEHTUD!

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn, Toom-Rüütli 3/5
Tellimine ja levi: 6 177 717

Peatoimetaja Urmi Reinde urmi@kesknadal.ee 6 274 583
Uudistejuht Indrek Veiserik indrek@kesknadal.ee 6 274 571
Toimetaja Tiit Maksim tiit@kesknadal.ee 6 274 573

Toimetuse käsikirja ei tagasta. Kesknädalas ilmunud artiklid väljendavad nende autorite arvamust, mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Levi AS Express Post ja AS Eesti Post.
Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

Prokuratuur: Toobal ja Tuiksoo mõjuvõimuga ei kaubelnud

Prokuratuur teatas, et Riigikogu liikmed, keskerakondlased Ester Tuiksoo ja Priit Toobal vabastatakse mõjuvõimuga kauplemise kahtlustusest seoses ärimehe ja kapo provokaatori Jüri Luige 500-eurose annetusega erakonnale, s.t ilutulestikuskandaal kujunes järjekordselt vaid fabrikseeritud rünnakuks opositsioonilise Keskerakonna vastu.

URMI REINDE
urmi@kesknadal.ee

Vabas tõlgenduses tähendab prokuratuuri taganemine süüdistuse esitamist seda, et õiguskaitsesorganid on toime pannud ründe riigi põhiseaduslikule korrale ja sellest lõpuks ka ise aru saanud. Eelkõige ahistati põhiseadusvastaselt kõrgeima võimu kandja, s.o rahva valitud Riigikogu saadikuid vormis, mis halvas kogu parlamentaarse riigi õiguspärase toimimise. Teiste sõnadega, kapo ja prokuratuuri pädevusetud töötajad (või tellijad) löid olukorra, mis demokraatlikus euroopalikus riigis ei ole kohane.

Mis mõjuvõim on opositsioonil?

Prokuratuur viitas oma selgituses Riigikohtu otsusele reformierakondlase Mati Eliste osalisest õigeksmõistmisest, mille järgi ta ei jäänud süüdi mõjuvõimuga kauplemises. Kesknädal pakub isegi versiooni, mille järgi valitsev Reformierakond suutis oma liikme n-õ puhtaks saada, seega oldi sunnitud sama tegema ka keskerakondlaste suhtes, kuna õigusruum on siiski ühine.

Taas tekisid aga vanad küsimused, millele ei saadud vastust juba kogu loo algusjärgus – kuidas saavad mõjuvõimuga kaubelda opositsioonipoliitikud? Mõjuvõimuga kaubelda saavad ikkagi võimuparteilased, keda loomulikult ei karistata, sest kohtud, prokuratuur, kapo jm riigiasutused alluvad võimuparteilastele.

Opositsioonipoliitik parlamentis mõjuvõimuga kaubelda ei saa – seda uskuda tähendaks olla ikka eriti lihtsameelne või ajupestud. Mõjuvõimuga kauplemine tuleb kõne alla, kui isik palub kellelgi teatud teemaga tegelda ning pakub selle eest altkäemaksu, ähvardab või kasutab muid ebaseaduslikke tegevusi. Kahtlustades Toobalit ja Tuiksood, lõi prokuratuur olukorra, kus iga tööandjat saaks süüdistada mõjuvõimuga kauplemises. Tekib ka küsimus inimressursi ja maksimalkäesoleva lauslaristamisest juhtumites, mille kohta ei saagi olla vettpeidavaid tõendeid. Pikk keerulises õiguskeeles selgitus, mille prokuratuur avalikusele Toobali ja Tuiksoo tegevuse kohta esitas, ei tähenda muud, kui et sama põhjalikke kirjeldusi pealtkuulatud telefonikõnedest ja 100 või 200 euro liikumisest tahaks edaspidi teada koos kõigi vajalike andmetega ka siis, kui Reformierakonna ja IRL-i kõrge poliitikud või kapo enda mehed kohtu alla saadetakse.

Loe edasi lk 8!

Võidelge ideede eest, mitte kohtade pärast!

Keskerakonna Noortekogu X kongressil 12. mail Tallinnas valiti esimeheks tagasi Jaanus Riibe. Ta rõhutas kongressi kõnetoolist, et noored peavad pelgalt kaasa rääkimiselt üle minema oluliste teemade eestvedajateks ning tegema asjad selgeks „puust ja punaselt“.

Riibe: oleme edukad olnud tänu heale meeskonnatööle

Riibe hindas mullust tegevust noortekogus organisatsiooni taasülesehitamise aastaks. Ta meenutas kesknõorte suuremaid ettevõtmisi: „Toimusid meelevaldus selle nimel, et Eesti laevad toodaks sinimustvalge lipu alla tagasi; meelevaldus Eesti Energia peakontori ees elektrihinna tõusu vastu; sekkumine presidendivalimistesse – otsevalimiste väljapakumine.“

„Noortekogu taaselustus esseekonkursi traditsiooni ning arendati koostööd teiste poliitiliste ja apoliitiliste noorteühendustega,“ lisas kesknõorte juht. Tema sõnul olid loetletud tegevused meeskonnatöö tulemus, mitte ühemeesoolo.

„Meil on veel palju teha – latt on kõrgele seatud ja aega ei tohi kaotada, sest noored ootavad meilt kiiret tegutsemist ja lahendusi,“ rõhutas Riibe.

„Täna ootavad lahendusi uued Eesti elu sõlmküsimused: ülesaamine kaasamis- ja demokraatiakriisist ning noorte kaasatus poliitika kujundamisse ja ühiskondlikku debatti; kõrgharidusreform ja tudengite õppetoetused; Eestis vaesuses elavate laste käekäik; maakoolide ja maanoorte tulevik,“ loetles Riibe oma kõnes kesknõorte ees seisvaid ülesandeid.

„Noortel on selgelt olemas uute, väljapääsu ja tuge pakkuvate ideede ootus,“ rõhutas ta.

Missiooniks vastuseis Aaviksoo „koolireformi“ vastu

Keskerakonna esimees Edgar Savisaar tuletas oma tervituskõnes kesknõortele meelde, et neil seisab ees tõine ja raske aasta. Savisaare sõnul noortekogust peavad hakkama välja kasvama Keskerakonna uued poliitikud. „Kuidas tagame selle, et noortekogust tuleks järelkasvu Keskerakonnale?“ küsis Savisaar. Järelkasv noortekogust on tema hinnangul praegu nii erakonna kui ka noortekogu jaoks kõige nõrgem koht.

Peale selle märkis Savisaar, et ka maapiirkondade noorte tegevus ei ole noortekogus piisavalt tähelepanu pälvinud. Erakonna esimees hoiatas kesknõorte sisemiste intriigitsemiste eest: „Te ei võitle kohtade pärast, vaid ideede eest.“

Savisaare sõnul on kesknõorte missiooniks praegu võitlus koolide säilitamise pärast. Lisaks peaksid kesknõored enam tegelema väljarändetemaatikaga ning püüdma äratada noortes suuremat poliitilist huvi. Keskerakonna noortekogu on suutelised palju enamaks, rõhutas Savisaar. Tervituskõne pidasid ka Riigikogu liikmed Mailis Reps ja Yana Toom ning endine kesknõorte juht, Keskerakonna Lääne-Virumaa piirkonna esimees Siret Kotka.

Noortekogu juhatusse valiti Oleg Siljanov, Jens Raevald, Tõnis Mölder, Maaris Laine, Vladimir Svet, Alina Tubli, Anna Nikulitseva ja Inna Fjodorova. Aseesimeesteks kinnitati Vladimir Svet ja Alina Tubli. Kongressil võeti vastu kaks poliitilist pöördumist – noorte tööpuudusest ja koolihariduse tagamisest.

Tekst ja fotod Indrek Veiserik

(Üleval) PIDULIK HETK: Kesknõored Noortekogu X kongressi avamisel hümni kuulamas ja kaasa laulmas. (Keskul vasakul)

TALENDIKAS: Kunstnik Juku esitles kongressil suurepäraselt maali Jaanus Riibest.

(Keskul paremal) SAABUS KOHALE: Tänavuse kesknõorte esseekonkursi võitja ja noortekogu juhatusse valitud Jens Raevald end üritusele registreerimas.

(All) HÄÄLETAVAD: Kesknõored võtsid aktiivselt osa uue juhtkonna valimisest.

Riigikogu keskerakondlased Ida-Virumaal

Riigikogu Keskerakonna fraktsiooni liikmed viibisid 3. ja 4. mail ringsõidul Ida-Virumaal. Küllastati Kohtla-Järve, Jõhvi, Kiviõli ja Sillamäe linna ning Vaivara, Iisaku ja Tudulinna valda.

Kohtla-Järvel keskenduti lisaks rahvakohtumisele ka koolidele – Valeri Korb, Mailis Reps ja Vladimir Velman küllastasid Ahtme ja Tammiku gümnaasiumi. Riigikogu aseesimees Jüri Ratas ning Riigikogu liikmed Enn Eesmaa ja Marika Tuus-Laul küllastasid Jõhvi vallavalitsust ning kohtusid Ida-Virumaa maavanema Riho Breiveliga. Jüri Ratase eestvedamisel anti õpilastele ühiskonnaõpetuse tund Jõhvi kutsehariduskeskuses. Kiviõli linna ja rahvaga kohtusid Lauri Laasi ja Tarmo Tamm; need kohtumised korraldas kohapeal Kiviõli keskerakondlasest linnaeapea Dmitri Dmitrijev. Vaivara valla rahva ees andsid parlamentisaadiku tööst aru Aadu Must ja Eldar Efendijev. Iisaku

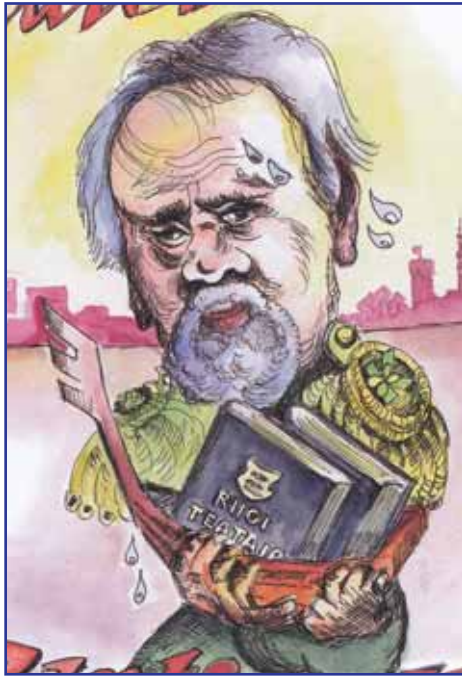
gümnaasiumis ja Tudulinna vallas käisid Lauri Laasi, Ester Tuiksoo ja Priit Toobal. Sillamäe linnavalitsust, haiglat ning lasteasutusi küllastasid Kalev Kallo, Eldar Efendijev ja Yana Toom. Aprillikuus käisid Keskerakonna fraktsiooni liikmed Tartus (vt Kesknädal 02.05.12). *Kn*

KOHTUMISI IDA-VIRUS: Alumisel pildil Iisaku gümnaasiumi direktor Margus Rajas ja Riigikogu liige Ester Tuiksoo. Ülemisel (paremal): Riigikogu liige Tarmo Tamm, Kiviõli linnaeapea Dmitri Dmitrijev ja Riigikogu liige Lauri Laasi rahvakohtumisel Kiviõli rahvamajas.

Et mereäärsest riigist saaks taas

Hiljuti oli Riigikogu saalis esmakordselt arutluse all Eesti merenduspoliitika. Meri moodustab meie riigi territooriumist kolmandiku ja selle söötijätmine hämmastab meie esivanemaid, naabermaid ja enamikku meist endistki. Meie valitsuses pole midagi kuulnud Euroopa Liidu lubatud soodustustest laevandusele, mida riigid teevad kolmel eesmärgil: et säilitada töökohad, et ei kaoks oma laevastik, et paremini kaitsta keskkonda.

KALEV KALLO
Riigikogu liige,
Keskerakonna juhatuse liige

Eesti merenduse statistika on jaotatud eri valdkondade vahel. Seetõttu pole kellelgi täpset ettekujutust merenduse rollist meie majanduses, riigi tuludes, tööhõives, eriti aga ekspordis, kus merelaevandusele langeb soliidne osa.

Kõik mereriigid, sh naabrid Soome, Rootsi, Läti, Leedu jt, on võtnud seda endastmõistetavana, rakendanud meetmeid, kasutanud EL-i lubatud riiklikke soodustusi. Jutt on rahvusvahelises liikluses olevatest laevadest, mis sõidavad Eesti lipu all. Kahjuks on neid järel vaid mõni.

Samas arvatakse Eesti laevaomanike mõjupiirkonnas olevat kuni 80 laeva, aga need maksavad oma maksud teistele riikidele. See näitab, et Eesti lipp ehk, täpsemalt öeldes, laevaregister ei ole rahvusvahelises laevanduses konkurentsivõimeline.

Milles on siis asi?

Probleemid algavad eelkõige maksustamisest. Laevandust arendavates riikides kasutatakse tonnaazimaksu, s.t igal aastal maksab laevaomanik vastavalt laeva suurusele kindla summa lipuriigile.

Teiste hulgas kasutavad seda näiteks Läti ja Leedu. Eesti laevaomanikud maksavad need summad aga välismaale, oma lipuriikidele. Mõni riik, näiteks Norra, on kehtestanud oma lipule madalama tulumaksu. Paljudes mereriikides, sh Lätis ja Leedus, maksavad meremehed tulumaksu kahekordselt miinimumpalgalt. Kuna mere- mees on aasta jooksul laevas vähemalt kaheksa kuud, mil tema eest vastutab ja kannab kõik sotsiaalkulud laevaomanik, siis näiteks Soomes ja

Rootsis tagastatakse sotsiaalmaks laevaomanikule 100%-liselt.

Takistuseks on ka mitmed seadusandeprobleemid. Eesti lipu alla on peaaegu võimatu võtta tööle välismaalasi. Ei taheta aru saada, et tegemist pole immigratsiooniga.

Laevaomanikele valmistab peavalu ka Eesti ametkondade bürokratism. Laeva registreerimine Eesti lipu alla võtab sageli kauem aega kui mitmes teises riigis. Esitatakse hulk pisi-

nõudeid, mille järele vajadust pole. Laevaomanikpeaolema kindel, et lipp ei satuks diskrimineerimise objektiks. See aga eeldab lipuriigi normaalseid poliitilisi suhteid oma ümbruskonnaga. Näiteid võib tuua piirkondadest, mis seotud Türgiga, Küprosega, juutide ja araablaste suhetega jne. Läänemerele võiks veel rääkida Eesti-Vene suhetest. Laevanduse arendamisel on oluline stabiilsus, et mis on lubatud,

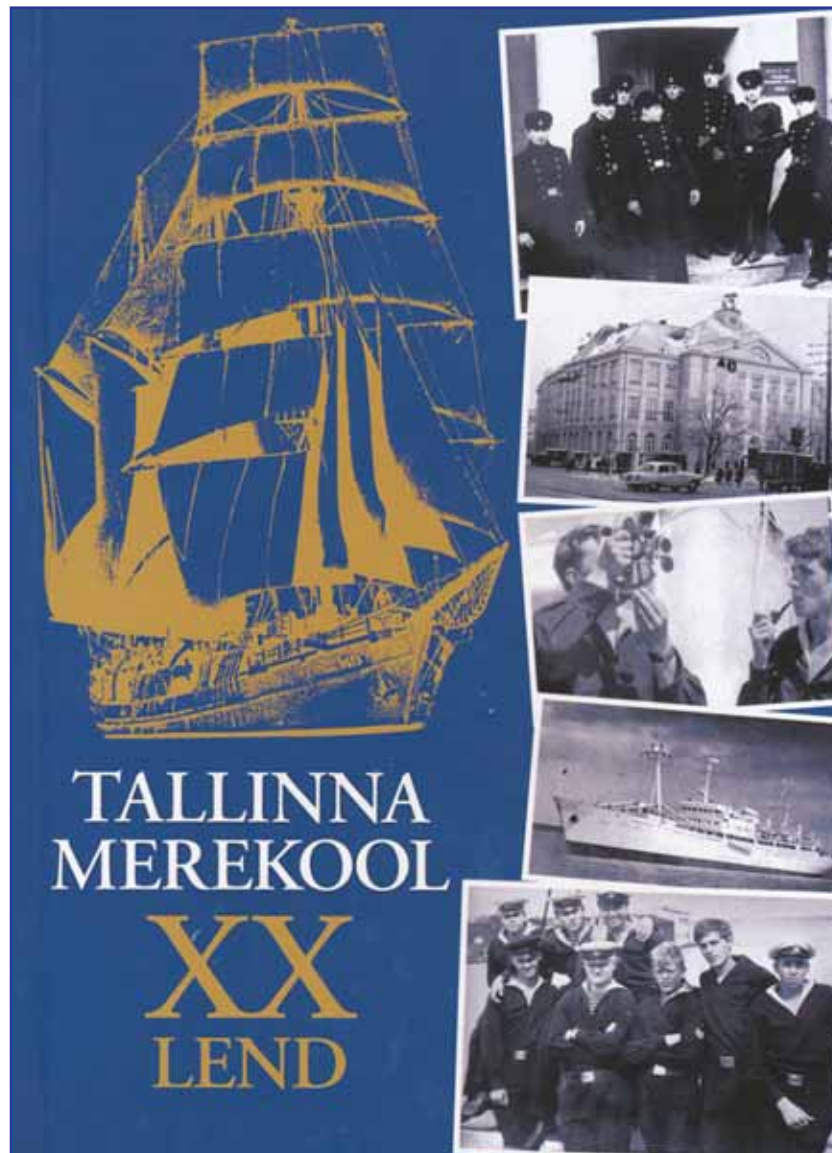
Nüüd napib Eestil järsku vahendeid väljakujunenud ja kõrgelt tunnustatud merehariduse jätkamiseks – kuidas saame rääkida Eesti meremajandusest, kui puuduvad selle ala spetsialistid? Kuid see on vaid majanduslik pool. Ühe osa väljalõikamine Eesti kultuuripildist on vähemalt sama suur katastroof ja puudutab meid kõiki. Neid asju ei saa otsustada fooliummütsi all või seemneid süües.

saab ka tehtud, et maksusoodustused jääksid kehtima, et investeringud ei läheks mõne seadusemuudatuse tõttu kaduma.

Millest meie merenduspoliitika arengukava ei räägi?

Märgiksin, et Eesti merenduspoliitika arengukava aastateks 2011–2020 on vaid kõige üldisem raamistik, millesse jäävad suured põhimõttelised muudatused merendusvaldkonnas. Aga millest selles dokumendis juttu ei ole?

Peaaegu silmas merekeskkonna kaitsega seonduvat. Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni otsusel on Inglise kanal, Põhjameri ja Läänemeri kuulutatud eridirektiivi alla kuuluvate väevliheite piirkonnaks,

kus alates 1. jaanuarist 2015 tohib laevamootorite väljalaskegaasides olla vaid 0,1% väevliheite. 2016. aastast tulevad lisaks veel lämmastikupiirangud. Praeguste arvestuste kohaselt maksab laeva selliste nõuetega vas-

meie merehariduse jätkusuutlikkus. Eesti merehariduse kuulsusrikkast minevikust võiks palju rääkida, kuid meenutan vaid viimast perioodi. Pärast taasiseseisvumist moodustati Merehariduskeskus, millest hiljem sai Mereakadeemia. Üsna peagi jõuti meie diplomite rahvusvahelise tunnustamiseni. Lisagem, et Mereakadeemia lõpetajaid ei vaja üksnes laevandusettevõtjad, vaid ka riigiettevõtteid ja -ametid. Need mehed ja naised esindavad Eesti töö- ja käitumiskultuuri mujal maailmas – pole ühtegi teist nii rahvusvahelist elukutset. Nüüd napib Eestis järsku vahendeid väljakujunenud ja kõrgelt tunnustatud merehariduse jätkamiseks. Meenutan, et iga valdkonna areng sõltub kompetentsetest inimestest. Kuidas saame rääkida Eesti meremajandusest, kui puuduvad selle ala spetsialistid? Kuid see on vaid majanduslik pool. Ühe osa väljalõikamine Eesti kultuuripildist on vähemalt sama suur katastroof, aga see puudutab meid kõiki. Neid asju ei saa otsustada fooliummütsi all või seemneid süües. Kokkuvõtteks: arengukava “Eesti merenduspoliitika 2011–2020” on kaugel täiuslikkusest, kuid ideaalseid programme pole olemas. Need peavad olema paindlikud ja neid tuleb pidevalt täiendada ajandudeid järgides. Nüüd sõltub kõik rakenduskavadest. Seni pole neist eriti kuulda, kuigi stardi algusest on möödunud juba poolteist aastat. Nii et – jõudu tööle! Selleks et

Mereharidus tulevikuta?

Viimasel ajal tekitab küsimusi

LOGIRAA-MAT:

2010. aastal andis kirjastus Revelex välja Tallinna Merekooli laevajuhtide XX lennu logiraamatu “Tallinna Merekoool XX lend”. Autor on Mati Iila ja oma toeka õla pani ilmutamisele alla ka Riigikogu liige Kalev Kallo.

Raamatus on lisaks ajaloolistele fotodele ka autori illustatsioonid – siinse loo autori šarž sealhulgas.

sõitnud neli aastat merd tüürimehena. Ise ütleb ta, et see esimene haridus oli nagu esimene armastus ja tolleaegsed kursusekaaslased on tal sõbrad tänini. Hiljem lõpetas Kallo Tallinna Tehnikaülikooli ehitusinsenerina. Kuna juuresolev kirjutis valmis autoril Riigikogu sõnavõtu põhjal, palus toimetus Kalev Kallolt täpsemaid kommentaare nende inimeste kohta, kes hetkel merendusnõukotta kuuluvad ja kes Eesti oma merenduspoliitika eest hea seisavad.

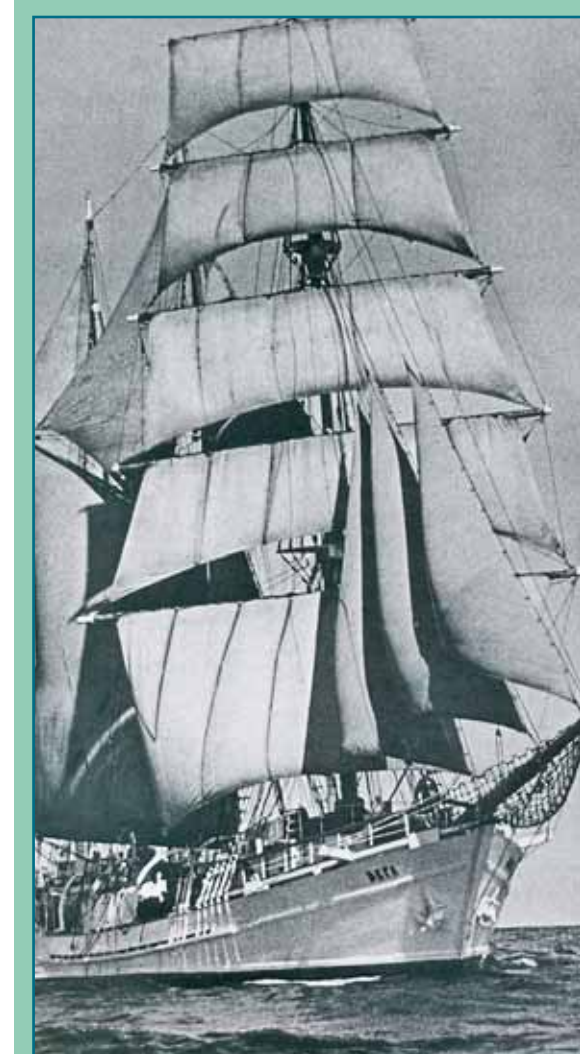
Kalev Kallo:

„Kuna merenduspoliitika riigi tasandil puudus täielikult, siis arutasime seda koos Toivo Ninnasega ja otsustasime moodustada oma ala asjatundjatest sellise survegrupi, kes avaldaks mõju eelkõige ministriumidele ja ametkondadele. Seadusest tulenevalt otsustasime selle vormistada seltsinguna. Meie mõte oli kaasata tegevmeremehi, reedereid, sadamate esindajaid, laevahitajaid ja merehariduse esindajaid.

Teine eesmärk oli, et seltsing poleks väga suurearvuline, sest siis see lihtsalt ei hakka tööle. Nii asusimegi otsima mõttekaaslast. 2008. aasta 17. aprillil allkirjastasime seltsingu “Merendusnõukoda” asutamislepingu. Seltsingu asutasid 11 lugupeetud oma ala asjatundjat: TIIT VÄHI, TARMO KÕUTS, KALEV KALLO, TOIVO NINNAS, REIN ÖNNIS, UNO LAUR, JAAN

Toimetuselt:

Praegune parlamendi-saadik Kalev Kallo on lõpetanud Tallinna Merekooli 1970. aastal ja

KUNAGISED
Lembit Mõtlük,
Pedar, Vello Sa
Raamatu pühe
astusid ja sealt
Merekoool ise as
Kommertsgüm

s mereriik

KALMUS, DMITRI KUBOŠKIN, ERICH MOIK, JÜRI LEMBER ja HEIKI LINDPERE.

Asutamislepingu kohaselt juhib seltsingu tegevust president, kes valitakse liikmete hulgast ja asendub rotatsiooni korras. Esimene president oli Tiit Vähi, temale järgnes Tarmo Kõuts ja täna juhib seltsingut Heiki Lindpere.

Möödunud aja jooksul on lahkunud seltsingust Erich Moik, seoses jäädava äraminekuga. Dmitri Kuboškin, lahkus Balti Laevaremonditehasest ja vist ka Eestist ning esitas sellest tulenevalt seltsingule lahkumisavalduse.

Asemele on tulnud kaks uut liiget: RENE ARIKAS (esindab nüüd laevaehitust, on BLRT juhatuse liige) ja ALLAN NOOR. Seega seltsingu liikmete arv ei ole muutunud. Kindlasti andis oma panuse merenduspoliitika väljatöötamise ka meie seltsing. Oleme kutsunud oma koosolekule ministreid, kantslereid jt ametnikke. Keeldunud pole keegi.

Ministerium tegi ka ametliku ettepaneku seltsingu esindajate kaasamiseks merenduspoliitika väljatöötamise, ja nüüd on ta ju valitsuse poolt kinnitatud. Ta ei rahulda meremeeste soove küll täielikult, aga esimene samm on tehtud. Nüüd võitleme merehariduse säilitamise eest. Seltsingu sekretäri ja kirjatöetaja rolli täidab ENN KREEM, kes ei ole ise küll seltsingu liige, aga ta on ka Laevaomanike Liidu tegevjuht – väga asjatundlik mees.“

Kesknoored nõudsid Eesti laevu sinimustvalge lipu alla tagasi

Kesknoored arutasid merendusega seotud murede üle Keskerakonna Noortekogu I Merepäeval, mis said teoks möödunud aasta juunikuus. Meremuuseumi juures tehti meelevaieldus juhtimaks valitsuse tähelepanu kodumaise merelaevastiku probleemidele. Osales 40 kesknoort. Noored nõudsid, et rahvuslikule laevastikule loodaks soodsamad

tingimused, mille abil tuua Eesti laevad uuesti sinimustvalge lipu alla. Noored meelevaieldajad kandsid traditsioonilisi triibulisi meremeestesärke (pildil), mis sümboliseerivad solidaarsust meremeestega.

Kesknoorte nii toonane kui ka äsja tagasi valitud liider Jaanus Riibe kinnitas, et ollakse üht meelt nende meremeestega, kelle arvates on Eesti riik jätnud merenduse unarusse. „Olukord, kus meie meremehed on sunnitud teenima leiba võõra lipu all, tuleb lõpetada. Valitsus peab tõestama, et Eesti on mereriik ka tegelikkuses, mitte ainult sõnades,“ lisas kesknoorte juht.

Foto KE noortekogu arhiivist

JUNGAD 40 AASTAT HILJEM: (Vasakult paremale) Tõnu Loigom, Kalev Kallo, Nathan Tõnisson, klassijuhataja Adu-Otto Haavamäe, Mati Iila, August Keiv, Kalle Harde ja Ralf Penjam.

Indus kõlab: „Pühendatud neile, kes mehehakatistena Tallinna merekooli uksest sisse meremeestena väljusid.“

sub Vabaduse väljaku ääres – Eesti Wabariigis oli see hoone Tütarlaste Naasium, nüüd on Inglise Kolledzh. Foto: Mati Iila arhiiv

Uganda ohjeldab opositsiooni politseivägivallaga

Aprillis osales Riigikogu esindus Aafrikas, Uganda pealinnas Kampalas maailma parlamentide assambleel, kus olid koos rohkem kui 160 riigi delegatsioonid. Eesti delegatsiooni kuulus üks esindaja igast neljast Riigikogus esindatud fraktsioonist, sh oli ka minul see võimalus.

MARIKA TUUS-LAUL
Riigikogu liige, Keskerakond

Mulle pole IPU (Inter-Parliamentary Union, Parlamentidevaheline Liit) tegemised võõrad, sest olen Riigikogu poolt sinna valitud juba teist korda, viiendat aastat. Seekordseks peateemaks oli „Parlamentid ja inimesed – lõhet ületades“. Selle üle toimus peamine debatt, kus võtsid sõna mitmekümne maa esindajad. Eesti poolt tutvustasime kampaniati „Eestimaa puhtaks!“ – meie eeskujuga on nüüd levinud ingliskeelse nime all „Let's do it, World“ üle maailma.

IPU esitatakse ilmselt Nobeli preemia kandidaadiks

IPU-s on moodustatud kuus geopoliitilist gruppi (Aafrika, Araabia, Aasia – Vaikse ookeani, Euraasia, Ladina-Ameerika, Kaksteist Pluss). Eesti kuulub neist viimasesse. Kaksteist Plussi koosolekul sai heaks kiidetud IPU kulude kokkuhoidmise plaan, mille üle on juba ammu tuliselt vaieldud. Eestvedajaks oli rootslasest parlamendisaadik, kes korraldab IPU esitamist Nobeli rahuauhinna saamiseks.

Osalesin aktiivselt ka demokraatia ja inimõiguste grupi töös. Seekordseks peateemaks olid vaesus ning emade ja vastsündinute suur suremus. Sain jagada Eesti kogemusi, sest kuigi need näitajad on meil küll Euroopa Liidu keskmisest pisut kõrgemad, alanevad need pidevalt. Ukraina ja Aserbaidžaan olid esitanud avalduse liitumiseks Kaksteist Plussiga. Kuna Aserbaidžaan esindajad polnud koosolekule tulnud, nende avaldust arutusele ei võetud. Samas tekkis aga debatt Ukraina suhtes. Arvati, et Ukrainal tuleb õigusriigi tasemeni jõudmiseks veel tööd teha. Eesti küll toetas Ukraina vastuvõtmist, kuid paari jagu oli rohkem neid riike, kelle arvates tuleb enne vastuvõtmist ära oodata Ukraina oktoobrikuisel parlamendivalimised.

Ukraina ja Aserbaidžaan olid esitanud avalduse liitumiseks Kaksteist Plussiga. Kuna Aserbaidžaan esindajad polnud koosolekule tulnud, nende avaldust arutusele ei võetud. Samas tekkis aga debatt Ukraina suhtes. Arvati, et Ukrainal tuleb õigusriigi tasemeni jõudmiseks veel tööd teha. Eesti küll toetas Ukraina vastuvõtmist, kuid paari jagu oli rohkem neid riike, kelle arvates tuleb enne vastuvõtmist ära oodata Ukraina oktoobrikuisel parlamendivalimised.

Homodele nõutakse Ugandas surmanuhtlust

Soome delegatsiooni juht oli saatnud Põhjamaade IPU-delegatsioonide nimel kirja Kaksteist Plussi esimehele, teatades, et

Uganda parlament arutab homoseksuaalsuse vastast seadust. Selle eelnõu tekst on ränk – samasooiharaid tuleb kriminaalkorras karistada, maksimaalseks karistuseks surmanuhtlus. Samuti plaanitakse avada kriminaaltoimik ka nende kohta, kes, teades mõne konkreetse homo olemasolust, sellest ametivõimudele ei teata. Kaksteist Pluss grupp arutas Põhjamaade pöördumist ning otsustas koostada ja saata Uganda parlamendile ning selles esindatud parteide juhtidele kirja, milles juhitakse tähelepanu inimõigustele ja isiku enesemääramisõigusele.

Toimus plaanikohane soome-ugri ehk Ungari, Soome ja Eesti delegatsiooni ühiskohtumine, kuhu kutsuti meie palvel ka Rootsi delegatsiooni liige Anti Avsan, kes on päritolult eestlane ja räägib head eesti keelt.

Opositsioonile on valimiskampaniati keelatud

Uganda president kindral Yoweri Museveni on ametis püsinud üle veerand sajandi. Põhilise opositsioonijõu, Aafrika Demokraatliku Liidu esimees kolonel Kizza Besigye kaebas, et valimised on Ugandas äärmiselt ebademokraatlikud ja et võimule

MEELDIV KOHTUMINE: Riigikogu liige Marika Tuus-Laul Uganda pealinnas Kampalas koos rõõmsameelsete kohalike lastega.

on saanud valimispettuste abil. Opositsiooni vastu rakendatakse politseivägivalda. Valimiskampaniati on opositsiooniliikmetele sisuliselt keelatud ja seda teha on lausa ohtlik. Demokraatlikul teel võimu ülevõtmise kogemus Uganda ajaloos puudub.

Nii juhtuski, et päev pärast kohtumist keelustas Uganda valitsus põhilise opositsioonilise kodanikuliikumise A4C (Activists for changes), kes sai populaarseks aktsiooniga „Jalgsi tööle!“, millega protestitakse üha kasvava elukalliduse vastu.

Bensiiniliitri maksab Ugandas 1,05 eurot, keskmine kuupalk on 170 eurot. Hinnad aga vaid pisut madalamad kui Eestis. Uganda on maailma noorima rahvastikuga riik – 50% elanikest on alla 15-aastased.

Tallinn 10130
Toom-Rüütli 3/5
www.kesknadal.ee

Omaenda võttest selili

Kui senini olin pidanud Sven Mikserit kui endist keskerakondlast ning praegust Sotsiaaldemokraatliku Erakonna (SDE) esimeest arukaks noorpoliitikuks, siis pärast tema avaldust, et ta ei näe võimalust teha koostööd Edgar Savisaare juhitava Keskerakonnaga, olen kahjuks pidanud oma seisukohta muutma. Isikliku sümpaatia või antipaatia tõttu mõne teise poliitiku suhtes lahti õelda oma partei poliitilistest seisukohtadest ja tõekspidamistest, ei ole küll arukas, vaid näitab üksnes ühe noorpoliitiku ebaküpsust ning karjeristlikke kalduvusi.

Viimasel ajal oleme olnud tunnistajaiks, et SDE populaarsus on kasvanud ning et järgmistel Riigikogu valimistel võib SDE koguda kõige rohkem häälid ning neil tuleb siis hakata moodustama koalitsiooni. Seepärast tahaksin küsida Sven Mikserilt: keda ta siis näeb SDE koalitsioonipartneritena pärast edukaid valimisi järgmisse Riigikokku, kui selleks ei ole Keskerakond?

Verevpunasest roosist on aegade jooksul kujunenud sotsiaaldemokraatia ere ja palju-töötav sümbol.

Kardan, et püüdega Keskerakonda isoleerida ja auti mängida on Mikser hoopis viinud SDE isolatsiooni, või peab ta siis tunnistama, et näeb tulevikus oma koalitsioonipartnerina jälle hoopis Reformierakonda, kellega pole sotsiaaldemokraatidel poliitilistes tõekspidamistes midagi ühist, ning kellest nad alles hiljuti pidid häbiga lahku minema.

Oleks väga huvitav kuulda Sven Mikseri enda suust, millise erakonnaga ta soovib tulevikus koostööd teha.

Ülo Strandberg, Kohila, Rapla maakond

Õlekõrs kui sääseõrs

Kes ei mäletaks lastelugu, kuidas läksid rändama Viisk, Põis ja „Õlekõrs kui sääseõrs“? Teatakse, et uppaja haarab isegi õlekõrrest.

Saksa Reich otsustas 1945. aasta kevadel, viimsetel sõjapäevadel: kasutusele võtta veel üks „õlekõrs“ – Hitlerjugend. Nii anti 14–15aastastele kätte püssid ja saadeti poisid Berliinis eeslinnile. Noorte hukutamine loodetud tulemusi ei andnud ja natsidel tuli alistuda.

Mõneti analoogiline on olukord tänases Eestis, kus majandusega asjad halvasti. Elatustase pidevalt langeb ning mida päev edasi, seda raskem on inimestel eluga toime tulla. Valitsuskoalitsioonile on samuti vaja „õlekõrt“, et edasi oleleda. Ainult turule lootma jäädes, et küll majandus kosub, kuigi valitsusel oleks vaja hakata majandusega tõsiselt tegelema.

See Ado Grenzstein-Piirikivi lasteraamat (suh näha 1937. aastal ilmunu; pildid tegi Richard Kivi) on mitmete eestlaste põlvkondadele saanud esimeseks eluõpikuks ja moraalikäsulauaks.

„Õlekõrreks“ paistab tehtavat senisest noorematele, juba 16-aastastele töötatav valimisõigus. Antakse lubadusi – kõik saab olema OK. Ja valitsuspartidele tuleb verinoortelt poolthääli mis robiseb... Kahjuks võivad noored valelubadusi uskumagi jääda. Teine lubadus – alandada tulumaksu 1% oleks jälle suur kingitus rikastele. Näide: kui maksustatav tulu on 100 eurot, jääks rahakotti alles veel üks euro. Kui aga tulu on ükssada tuhat või koguni miljon...? Ühesõnaga, koore riibuvad rikkad, vaesed aga peavad jõukatele tehtava kingituse kinni maksma tarbimismaksude tõusu arvel. Eesti maksumüsteem on täielikult regressiivne ja läheb veel hullemaks.

Asta Rennit-Luksepp,
Elva, Tartumaa

Valikuline demokraatia

Põhiseaduse järgi on Eesti demokraatlik vabariik, kus kõrgeima riigivõimu kandjaks rahvas. Tegelikult eirab rahvast irduvad valitsus seda sätet, olles kogu võimu enda kätte haaranud. Demokraatiast on asi kaugel. Rahvalt on võetud võimalus presidendi otsevalimiseks nagu see käib tõeliselt demokraatlikes riikides. Meil pani valitsus teiseks ametiajaks paika USA-st imporditud presidendi, kelle funktsioon on seetõttu tarbetu. Olles valitsusest sõltuv, et saa ta valitsuse tegevusse sekkuda isegi siis, kui see oleks riiklikult tähtis ja hädavajalik.

Meil puuduvad idanaabriga normaalsed suhted, kuid valitsus teeb kõik selleks, et neid veelgi pingestada. Teisiti ei saa nimetada venekeelse koolihariduse kitsendamist, vene vähemuse represseerimist ja diskrediteerimist. See ei häiri presidenti. Tähelepanuta jäi tal ka IRL-i tegelaste poolt toime pandud elamislubade smugeldamine venemaalastele.

Peaminister on riigis A ja O, kellele allub kogu võimutäius, kaasa arvatud Riigikogu ja president. Kahjuks ei oska ta võimu rakendada riigi hüvanguks, vaid tegeleb kõrvaliste asjadega, tehes riigile korvamatu kahju. IRL on valitsuses oravapartei satelliit, kellest ei olene midagi. Riigikogu on kummitempli staatuses olnud aastaid. Nüüd on selle „auväärse“ koha endale kindlustanud ka president, kellelt rahvas ootaks teovõimetu valitsuse väljavahetamist.

Elmar Hollmann, Kärdla, Hiiumaa

Võrdselt võimalusi kõigile

Kui võtame aluseks demokraatia, siis see tähendab võrdselt võimalusi kõigile. Kas see aga on nii?

Meil seadustatakse nii, et tööandjad ja valitsusparteid on kõiges ülesed. Miks? Jumal ei istu pilve peal ega loo seadusi – neid loovad ahned ja rumalad omakasule mõtlevad inimesed. Kuna's hakkate mõtlema ja arvestama kogu ühiskonnaga? Kas siis, kui seda ühiskonda enam ei ole? Ka see inimene, kes tööle käib, peab saama võrdse palga ja maksumatuse kui looja. Riik peab seda võrdselt võimaldama. See on inimlik, et rahulolev inimene saab turvaliselt elada oma riigis! Kas seda on palju tahta? Ei! See ongi inimväärne elu!

Maha sellised valitsejad, kes mõtlevad ainult enesele, sest see viib diktatuurini!

Priit Utsar
<http://rahvasõnum.eu>

Kuhu lähed, Eestimaa?

Kuhu ka ei vaataks, mis tegevusvaldkonda ei süveneks, ikka paistab kriisiolukord. Ja kriisiolukordi lahendatakse ainult topeltvaledena või, moodsas keeles, – topeltstandarditega. Kõiges on süüdi keegi teine: välisvaenlased ja sisevaenlased, Keskerakond ja Savisaar, maailmamajandus ja eurokriis, moslemid ja multikulti-vastased rahvuslased, rahvakillud ja eestivenelased. Ainsad, kes pole milleski süüdi ja kellest midagi ei sõltu, s.t kes midagi ei saa muuta, on Ansipi valitsus, Riigikogu ja president.

20 aastat tagasi kiskusite Rahvarindelt ja Savisaarelt entusiasmiga taasloodud vabariigi käest oma imporditud röövkapitalistliku turumajandusega, ning nüüd hädaldate, et süsteem on juhutamatu nagu maavärinad, tornaadod ja looduskatastroofid. 20 aastat eksperimente peaks olema piisav aeg veendumaks, et plaanimajanduslik riigikord, kus valitsusel olid tugevad hoovad majandust ja rahva eluolu juhtida, oli riigile, rahvale ja rahvusele võrattult parem. Juhitamatu turumajanduslik riik on täitmatu röövel, kes ilutseb töötute, vaeste ja näljaste kohal.

Topeltvaled ei päästa

Topeltvaled vohavad kõikjal, on tõhus hirmutusvahend rahva röövimiseks, riigi majanduse ja sotsiaalsfääri laastamiseks. Rahvas on meedia pideva rünnaku all: pingutage püksirihma, muidu tulevad venelased! Luurake ja materdage eestivenelasi, muidu nad tulevad võimule! muidu venekeelsed ei saa aru, kui hea on lolliks jääda eesti-keelse haridusega!

Millegipärast olime alles hiljuti eestlastele venekeelse hariduse andmise vastu. Kuigi ega seda sunnitudki niiväga peale, nagu

nüüd venelastele eestikeelset ja eestlastele ingliskeelset. Kas see ongi demokraatia ja Euroopa Liidu ja maailma üldsusele antud lubaduste täitmine rahvusvahemuste kaitsmisel?

Demokraatia ja jõupoliitika

Demokraatlikus ühiskonnas peavad jõustruktuurid olema lahutatud tsiviil- ehk rahva-võimust. Aga meil kapo kamandab riiki, omavalitsusi, Riigikogu ja välispoliitikat. Kui kapo kedagi tapab, nagu kaitse-liitlase Ago Ursel Waaksi Setumaal, siis õigustuseks õmmeldakse nõobile püksid külge – Waaksi kahjuks. Täpselt sama juhtus Kaitseministeri mis Drambjaniga. Tapetu ei saa enast kaitsta, selleks ta tapetigi. Naeruväärne, et üksikisikutest invaliide ei saa elusalt alistada.

Demokraatlikus riigis võib süüdi mõista ja karistada ainult kohus, aga meil president, peaminister ja kapo ehk kaugete aegade

meenutusena troika. Waaksi tapjat või tapetu autasustas kohe troika, aga kohus on senini toimumata. „Sõltumatul“ kohtul jääb üle ainult kinnitada troika otsus? See on meie „demokraatia“ omapära, mis ei salli jutumärkideta euroopalikku demokraatiat ja ka omataolist jutumärkidega demokraatiat Venemaal, Valgevenes, Ukrainas, Põhja-Koreas jne. Meie riik on mingi demokraatia unikum, keda ümbritsevad vaenlased – sise- ja välisvaenlased.

Sõpru lähed vaja

Tõelised sõbrad nagu kirsid või pärlid meie tordil on ameeriklased ja juudid. Ameeriklased kui relvavennad Iraagi-vastases õigustamata sõjas ja Afganistani üheaainsa terroristi või käputäie terroristide püüdmise sõjas. Aga juudid on erilised sõbrad oma kindlalt juurutatud segregatsioonini ja parteiidisüsteemiga palestiinlaste suhtes. Küll oleks meilgi hea ehitada kõrged betoonseinad Tallinna täna-

vatele, Ida-Virumaale venelaste ja eestlaste eluala piirimaile, kui ainult need Keskerakond ja Savisaar ei segaks. Aga me liigume selles suunas. Küll visalt, aga kangelaslikult. Süüdimatus ja süü on kaitstud riigisaladusega. Nii et, härrad, kõik Kõlvarti-taoliste ja Savisaare kallale! Ei saa ju andestada Keskerakonnale ja Savisaarele tallinlaste poputamist tasuta ühistranspordiga, maamaksuvabastusega, abitöödega töötutele, pensionäridele elukalliduse tõusu kompenseerimisega jne.

Võimuvalimised

Mind häirib kogu komejandis see, et kapo väga lühikese aja jooksul korduvalt tuli avalikult sekkuma sisepoliitikasse valitsuse, Riigikogu ja presidendi üleselt, muutes oma töötajate abiga Riigikogu saadikute puutumatuset astet seadusandlikult teel. Kogu see värk toimus kapo juhtimisel ja presidendi heakskiidul riigi põhiseadust eirates.

Haiseb igast küljest, kui Vabariigi President, kes tituleerib ennast põhiseaduse garantiks, on garant valikuliselt – kui vaja peksta opositsiooni või pisendada opositsiooni võimalusi valimiste kaudu. Pole kellegi saladus, et e-valimised on põhiseadusevastane nii juriidiliselt kui ka tehnoloogilise nõrkuse, läbipaistmatuse ja manipuleeritavuse tõttu. Kogu maailm ei tunnista e-hääletust legitiimseks ja seda ei kasuta, aga meie „demokraatiale“ on see elu ja surma küsimus, muidu rahva hääled läheksid puha Keskerakonnale ja Savisaarele. Iga e-hääletuse ajal on tulnud valimiskomisjonil teha hääletelugemisel etteteatamata hädapaus, et korrigeerida hääle jagunemist. Teadagi, kelle kasuks ja kelle kahjuks.

Loe edasi: www.kesknadal.ee

Ülo Palover
Võrumaa

Nädala juubilar MADELEINE ALBRIGHT 75

Madeleine Albright otsustas oma 75. sünnipäeva tähistada uue raamatuga – „Praha talv“ kõneleb tema lapsepõlvest, mis mõõdus Teise maailmasõja poolt läbi raputatud Euroopas. Marie Jana Körbel (see on Madeleine Albrighti sünninimi) oli Tšehhi diplomaadi tütar. Oma perekonna tege-likust päritolust sai ta tead-likuks alles 59-aastaselt, valmistudes astuma esimese naisena USA välisministri ametisse. Selle, et pere pärines juutidest ning kolm Albrighti vanavanemat olid holokausti ohvrid, kaevab põhjaliku uurimistöö tulemusel välja ajalehe-reporter.

Isa oli enne sõja puhkemist tööl Tšehhoslovakkia saatkonnas Belgradis. Sõja-aastatel töötas ta eksiilvalitsuse heaks ja pere peatus Londonis. Pärast sõda, enne kui Tšehhoslovakkias sai kommunistlik riik, naases isa diplomaaditööle. Madeleine saadeti aga kooli Šveitsi. Sellest perioodist on pärit ka tema rahvusvaheliselt tuntud esinimi. Sellest, kuidas 15. mail 1937 Prahast sündinud Marie Janast sai Madeleine, kirjutab Albright oma varasemas mälestusteraamatus. Vanaema kutsus teda hellitus-nimega Madla, kuid prantsus-keelses keeleruumis muutus

tšehhipärane hüüdnimi Madeleine.

Kooliajast meenutab tänane juubilar sedagi, et tema lem-mikraamatuks oli „Uhkus ja eelarvamus“ ning koolinäi-dendis mängis ta isegi mister Bennetit, rollitruuduse mõttes vutse kandes.

Kui tüdruk oli üheteistaastane, kolis tema pere USA-sse, kus sai poliitilise varjupaiga. Madeleine Albright on USA kodanik 1957. aastast. Oma haridusteel keskendus ta poli-toloogiale ja rahvusvaheliste suhetele ning doktoritöös uuris ajakirjanike rolli Praha keva-des 1968. aastal. Õpingute ajal oli tema õppejõuks ka legen-daarne välispoliitika ekspert Zbigniew Brzezinski. Kui demokraat Jimmy Carter asus Valgesse Majja, sai Brzezins-kist tema välispoliitika kujun-daja ning ta kutsus valitsuse heaks tööle ka Albrighti.

1980-ndatel olid USA presi-dentideks vabariiklased. See tähendab, et juba ülikoolis demokraatidega liitunud Madeleine Albrightil tuli rak-endust leida valitsusvälistes mõttekodades ja Georgetowni ülikoolis. Samas jätkas ta aktiivselt demokraatide toeta-mist. 1984. a. koolitas välis-poliiitika kühimustes ka USA ajaloo esimest nais-presi-

dendikandidaati Geraldine Ferrarot. Üks Albrighti enim-tsiteeritud ütlusi puudutab naiste koostööd. Ta nimelt usub, et põrgus on spetsiaalne

nurgake nende naiste jaoks, kes teisi naisi ei aita. Kui lõpuks 1992. aastal saatis presidentivalimistel demo-kraate edu ja Bill Clinton asus

valitsust moodustama, vastu-tas Albright esialgu Riikliku Julgeolekunõukogu töö eest. 1993. aastal määrati ta USA esindajaks ÜRO juures. Selles ametis oli ta silmapaistev, vaatamata ÜRO jaoks kriiti-listele aegadele seoses Rwanda genotsiidile reageerimisega. Albright oli tõusnud esimese naisena USA välispoliitika tipp-tegijate hulka ning tema mainet kujundasid välja-ütlemised, mis olid lühidajad tabavad ning võimaldasid ka tavavalijatel välispoliitikat aru saada.

Bill Clintoni teisel ametiajal sai temast USA esimene nais-välisminister. Albright sõnas-tas oma moto: püüdes lahenda keerulisi rahvusvahelisi suhteid, on mõnikord häda-vajalik kõnelda mitte ainult liitlaste, vaid ka vastastega. Lisades, et ajaloolased on sel-lisele käitumisele isegi termini välja mõelnud – diplomaatia. Temast sai esimene USA välis-minister, kes külastas Põhja-Koread ja kohtus Kim Jong-iliga.

Enim mõjutas Albright USA diplomaatiat siiski oma posi-tiivse suhtumisega NATO laienemisse. Ta pidas oluliseks NATO rolli säilimist ka külma sõja järgsel ajal. Üheks sel-liseks väljundiks sai 1999.

aastal sekkumine Kosovos. Esimesel ametiaastal toimusid tal ka mitmed kohtumised, et edasi liikuda Lähis-Ida rahu-protsessiga. Kuid kohtumistel selle regiooni liidritega ei saad-nud teda suurem edu, kui oli olnud tema eelkäijatel või mantlipärijatel.

Kui Clintoni ametiaja lõppe-misel valiti presidendiks vabariiklane George W. Bush, sai läbi ka Albrighti valit-suskarjäär. Ta on jäänud edasi aktiivseks ühiskonnaelus, osa-leb mitmetes mõttekodades ning on hinnatud avalikesineja. Bushi kohta arvas ta, et liiga enesekindel president isegi ei tea, mida ta ei tea. Seega ootas ta presidenti, kes on enese tead-mistes piisavalt kindel, et arvesse võtta erinevaid seisukohti. Ilmselt on tänase demo-kraadist presidendiga see ootus ka täitunud.

Mul on olnud võimalus eelmisel aastal Madeleine Albrighti debateerimas kuu-lata. Ta on jätkuvalt särav sõna-seadja ja terav mõtleja. Samuti on tema nagu terav. „Hea raamat, nii nagu ka hea kõne, paneb meid naerma, mõtlema, nutma ja lõpetuseks tõstab tuju,“ on Madam Riigisekretär ise öelnud.

Kadri Simson

Prokuratuur: Toobal ja Tuiksoo mõjuvõimuga ei kaubelnud

Algus lk. 3

Kapo trügis Keski kontorisse väljamõeldise alusel

Seega – uurimise alla võetud isikute poolt vastu võetud annetused olid deklareeritud ja tšekid registreeritud, kohtulugu ei järgne ja kahtlustus võeti maha. Kuid tekib veel üks küsimus: miks selle olematu asja pinnal siis kapo 38 mehega Keskerakonna kontorit üldse ründas? Et sekkuda päevapoliitikasse ning et IRL ja Reform saaksid nüüd Keskerakonna 7 aasta vanuses arhiivis edasi tuhnida? No jõudu tööle! Kokkuvõtvalt, oleme taas olukorras, kui kõigepealt inimesed läbi jõustruk-tuuride tapeti, rahvale pakuti tsirkust (president Ilvese, spiiker Ergma ja peaminister Ansipi kõval kaasa-etlemisel) ja nüüd siis teatati: ups, ei midagi! Keskerakonna pressiteates ütles Riigikogu Keskfrak-tiooni esimees Kadri Simson, et riigiprokuratuur peab vastutama selle poole aasta eest, kus parlamendi-saadikuid on hoitud surve all ning sisuliselt on kaitse-politse kasutanud võimalust, selleks et haarata enda kätte kogu Keskerakonna asjaajamine ja halvata era-konna tööd. „Toimus liigne jõu kasutamine ning väl-jamõeldise alusel tungiti Keskerakonna büroosse. Seesugune tegevus pole kuidagi kooskõlas õigusriigi põhimõtetega. Igal kodanikul peaks olema usk, et Kaitsepolitsei sekkumisel poliitilisse võitlusse on veen-vad tõendid. Paraku me elame kohas, kus jõustruk-tuuride sekkumine poliitikasse on tundlik teema ning näiteks elamislubade skandaalis annavad prokurörid ilma analüüsita amnestia, samas Keskerakonna büroo alusetu läbiotsimine sai kiirelt prokuröri heakskiidu,“ ütles Simson.

Niisiis miski on väga mada meie õiguskaitseorganites. Eelmine Kesknädal kirjutas Põhja-Tallinna vanema Karin Tammemägi vabanemisest kahtlustuse alt. Tu-letaks meelde ka kolm aastat kestnud Pärnu endise lin-napea Mart Viisitamme meediapeksu koos prokuröri soolodega ja kogu asja päädimist lõpliku õigeksmõist-misega. Kui lisada kapo enda meeste riigireetmisele viitavad haisvad juhtumid – kas ikka veel ei teki kel-lelgi asjaomastest ideed struktuuride mehitamisest pädevamate juhtidega?

Postimees: Slovakkias oli samasugune majanduskuritegevus nagu kõigis endistes kommunistlikes maades

Väljavõte Slovakkia ajakirjaniku Milan Žitny intervjuust Martti Puukkole Posti-mehes 27. aprillil „EL-i kollapsile saavad järgneda vaid sõjad“.

Kuidas Slovakkias majanduskuritegevus välja näeb?

Slovakkia majanduskuri-tegevus on samasugune nagu kõigis endistes kommunist-likes maades. Aastani 1989 ei olnud siin eraomandit. Siis tõid reformid ühelt poolt siia vara tagastamise algupäras-tele omanikele. See õnnestus mitmel põhjusel vaid osaliselt. Teisalt toimus siin uskumatult võimas röövel-parunite esiletõus. Pean sil-mas nn mõjuvõimsaid majandusoligarhe. Kogu see erastamine Mečiar* ajal viidi läbi väljaspool seadust. Teisisõnu kaasnes sellega ulatuslik majanduskuritege-vus. Olengi öelnud mitmele oligarhile, et kui Slovakkias toimiks õigus-riik, oleks te praeguseks kolmandiku oma vanglakaristusest juba ära kandnud.

Kas Vladimir Mečiar ei ole nende asjade pärast raskustesse sattunud?

Keegi ei ole realselt tahtnud uurida Mečiar-i ajal toimunud omandi ümberjagamist. Siin oli üks tõeliselt tõhus politseiüksus, kuid selle juht vallandati kohe, kui ta hakkas uurima liiga kõrgeid tegelasi. Kogu tema üksus läks laiali ja selle liikmed läksid tsi-viilellu. Seepärast jäi Mečiar puhtamast

puhtamaks. Praegu on ta rahulolev pen-sionär, kelle ainus ülesanne on muretseda selle eest, et tema lapsed hästi elaksid.

Kuidas on praegu Slovakkias korrupt-siooniga?

Korruptsioon on Slovakkias probleem num-ber üks. Minu arvates ei saa seda kuidagi lahenda, sest see on niivõrd seotud poliitika ja erakon-dadega. Seetõttu pole ka mingit tahet olukorda muuta. Siin juhtub alati nii, et kui tuleb võimule uus valitsus, nimetab uus siseminister ametisse uued politseijuhid ja sellele vastavalt vahetuvad ka alu-mised juhid. Kompetentse politseiuurija väljaõpe kestab umbes kümme aastat. Sellise uurija all töö-tavad politseinikud vajavad teda endale eesku-juks. Kuid praeguse tava kohaselt vahetatakse uurijad iga nelja aasta tagant välja. Asemele võetakse kogenema-tuid... Siin ei pea minister esitama ühtki põhjust, miks ta mõne uurija vallandab. Läänes on politsei professionaalne, mitte poliitiline.

* Kesknädalalt: Vladimir Mečiar oli 1990. aastatel Slovakkia peaminister, keda Eesti mastaabis võiks võrrelda Mart Laariga.

Vaata lisaks Edgar Savisaare kõnet omandi-reformikonverentsil – Kn 9. mai 2012!

Mečiar

Kohtumised Tartus

Laupäeval, 19. mail kl 13 saavad Keskerakonna büroos (Ülikooli 12) kokku seniorid.

Kolmapäeval, 23. mail kl 14 kohtume haridusosakonna saalis Lõuna prefektuuri majandustalituse juhiga.

Eesti Muuseumiühing korraldab laupäeval, 19. mail

muuseumiöö 2012
“Öös on kino”

Üle-eestilisel muuseumiööl avavad sajad muuseumid ja mäluasutused ukсед tasuta külastuseks kella 18-st 23-ni, mõnes muuseumis kauemgi.

Muuseumiöö on pühendatud 100-aastasele eesti filmile, samuti 35. korda peetavale rahvusvahelisele muuseumipäevale ning Rahvusvahelise Muuseumide Nõukogu Eesti Rahvuskomitee 20. aastapäevale.

Esimest korda osales Eesti üleeuroopalises muuseumiöös 2009. aastal. Toona oli muuseumiöö juhtlause “Öös on asju”.

Lisa muuseumiöö kohta: <http://oo.muuseum.ee>